

C. M. Jespersen: Da jeg var forhindret fra at være tilstede heri Salen ved nærværende Sags første Behandling, kunde jeg ikke udtale mig eller stemme mod Sagens videre Fremme, som jeg ellers vilde have gjort. Jeg hører nemlig til dem, som mene, at der, efterat et saa indgribende Retsforhold som det mellem Huusbonden og Ændende efter vidtløftige Forhandlinger er blevet ordnet ved en saa vel affattet Lov som ved Loven af 1854, ikke for Rigsdagen er Anledning til for Diebliffet at bruge sit Initiativ til at komme med et Forslag til en Stump af en saadan Lov som den foreslaaede; saadanne Stumpreformer skal man ikke komme med saa kort Tid efter, at et saa omfattende Forhold er blevet ordnet ved Lov, dem skal man i alt Fald kun komme med, naar der beviislig er en høi Grad af Trang tilstede, naar det skulde vise sig, at Regjeringen og Rigsdagen ved den Maade, hvorpaa de tidligere havde ordnet Forholdet, havde grebet feil, men jeg finder ikke, efter den Erfaring, jeg har, og som ikke er saa ganstke ringe med Hensyn til Forholdene udenfor Kjøbenhavn, at der er en saadan Trang tilstede. Jeg finder ikke, at de Misligheder eller uheldige Forhold ere indtraadte, som skulde være en Følge af den Maade, hvorpaa Forholdene ved Ændeloven ere ordnede i det Punkt, som her ligtr for. Det forekommer mig, at der har været nogen Uklarhed i den Maade, hvorpaa Fremstillingen af Forholdet med Hensyn til Skudsmaalefter Ændeloven er gjort; jeg troer at skylde Sagen at gjøre opmærksom paa, hvorledes Forholdene virkelig stille sig. Det meget formaaende Medlem, Rigsdagsmanden for Holbæk Amts 2den Valgkreds (Tscherning), har nemlig gjort opmærksom paa en Side af Forholdet, som var meget uheldig. Han meente, at ved den nuværende Lovgivning stillede Forholdet sig saaledes, at Huusbonden var nødt til at give sit Ændende, som opførte sig urigtigt, Skudsmaal derom, saaledes at han ved Tausshed desangaaende skulde være forpligtet til at erstatte den paafølgende Huusbond Skaden derved.

Dette er imidlertid ikke Tilfældet. Dette Retsforhold omhandles i Ændelovens § 59. Den indeholder for det Første den Bestemmelse, at enhver Huusbond skal indføre i Skudsmaalsbogen, fra og til hvilken Tid Ændet har tjent ham. Den anden Hovedbestemmelse er den, at det berøer paa Huusbonden, om han vil tilføje noget Vidnesbyrd om Ændets Forhold i Tjenesteliden. Huusbonden har altsaa efter den nuværende Lovgivning fuld Frihed til at anføre Noget om Ændet, naar han vil, eller lade det være, og naar han undlader at anføre Noget derom, er han aldeles fri for Ansvar med Hensyn til den Huusbond, der senere har taget Ændet i Tjeneste. Dette er et Punkt, jeg maa gjøre vel opmærksom paa, det staaer med rene Ord i Loven. Den tredje Bestemmelse, der indeholdes i § 59, er, at naar Huusbonden mod bedre Vidende giver Ændet et fordeelagtigt Vidnesbyrd, hvorved tredje Mand kan stufes, skal han ifølge Lovgivningens almindelige Grundsetninger staae den Skadelidende til Ansvar. Han kan altsaa komme til at give Erstatning, men dette er noget heelt Andet, end hvad der er anført. — Den fjerde Bestemmelse er den, at naar Huusbonden giver Ændet et ufordeelagtigt Vidnesbyrd, som kan være det hinderligt i at faae nye Tjenester, og han ikke kan tilveiebringe saadanne Oplysninger, som give antagelig Formodning for, at han har havt tilstrækkelig Grund dertil, skal han erstatte Ændet den forarsagede Skade. Det er igjen en Bestyrelse for Ændet. Efter den Erfaring, jeg har i dette Forhold, har det viist sig, at disse i og for sig hensigtsmæssige Bestemmelser have bestaaet deres Prøve, og at det har viist sig, at der ikke er fulgt videre Ulemper deraf, men dermed vil jeg ikke sige, at der ikke undtagelsesviis kan flyde Ulemper af disse Bestemmelser, som af alle lignende; det vil være aldeles umuligt at undgaae Ulemper, hvorledes man end affatter en Lov. Det practiske Liv er saa mangfoldigt i sine Enkeltheder, at der meget let kan indtræffe Tilfælde, hvor Loven kan blive